

KLEINSTE SPORTBOND DANK ZIJ INZET FANATIEKE LEDEN NOG NIET TEN ONDER

Kolfers knokten zich „koninklijk”

KROMMENIE, zaterdag

Jan Kostelijk (68), hoofdbestuurslid van de Nederlandse Kolfbond en regerend kampioen van Nederland, was een van de degenen die dezer dagen op het kerkhof van het Westfriesse Wognum plechtig een tuiltje bloemen deponeerde op het graf van dr. Van Balen Blanken, 100 jaar geleden oprichter van de bond die deze week het predikaat „Koninklijk” heeft gekregen.

In het onderkomen van de kolfclub „Ons Genoegen” in Krommenie zegt hij: „De meeste sportbonden zijn ooit opgericht omdat de toeloop van leden zo groot was. De kolfbond is in het leven gekomen omdat de sport op een haartje na dood was. Geboren uit armoe dus, maar dank zij de bond hebben we tot nu toe overleefd.”

Door de eeuwen heen is de kolfsport — voorloper van het nu wereldvermaarde golfspel — veruit het populairste tijdverdrijf geweest in Nederland en in de hoogtijdagen kende alleen Amsterdam al bijna 250 banen, waar vele duizenden hoofdstedelingen ontspannen en dikwijls luidruchtig een balletje sloegen.

Simpel

Met talloze andere oude sporten waarmee Nederland rijk is gezegend, heeft het kolven een grote simpelheid gemeen.

Jan Kostelijk: „Het kwam er vroeger op neer met een stok (de „kliek”) voorzien van een metalen voetje, in zo min mogelijk slagen een bal zo dicht mogelijk in de buurt te brengen van een paaltje.”

In eenvoud wordt het kolven alleen nog maar overtroffen door het Twentse klootschieten (dan wel „steenwerpen”) waarmee een soortgelijke afstand al gooiend moet worden overbrugd. Mister Johan Poorthuis (82) van deze sport in het Twentse Losser: „Eenvoudiger kan het niet en onze liefhebberij is al zo oud als de wereld bestaat. Het kan al worden gespeeld wanneer je twee mensen hebt en twee stenen. Een variatie erop hebben de krakers uit Amsterdam uitgevonden in krachtmetingen met de politie, alleen zij staan nog niet officieel ingeschreven.”

Van oudsher is Nederland een typisch spelletjesland, waar met ballen en vele soorten slagwerktuigjes allerlei moeilijke dingen gedaan kunnen worden en waarmee — net als bij de kolvers deze week — uiteindelijk nog „Koninklijke” waardering kan worden geogst.

Rake klappen

Jan Kostelijk: „Al vele eeuwen wordt het kolven in Nederland beoefend. Aanvankelijk alleen op buitenbanen of in de straten van dorpen en steden, waar de spelers veelal luidruchtig werden aangemoedigd om de bal, gemaakt van koeiehaar, met de stok zo snel mogelijk voor zich uit te drijven. Vaak vielen er rake klappen en in het tumult werden voorbijgangers of toeschouwers nog wel eens geraakt door voorbysluisende ballen.

door Martin Mensing

Om de razende en tierende kolvers tot de orde te roepen werden decreten uitgevaardigd, waarbij het onder meer verboden was om tijdens de kerkdiensten de sport te beoefenen. Uiteindelijk is de kolfsport in wat rustiger vaarwater geraakt en terecht gekomen op kleine overdekte banen van nog geen 20 meter

en is het rumoerige en in wijn gedrenkte buitengebeuren een serieus spel geworden, waarbij nu de bal met de kliek via twee paaltjes kunstzinnig over de baan moet worden gemanoeuvreerd en waarbij de spelers punten kunnen vergaren. Een prachtig spel voor levenslustige en opgewekte mensen.”

Ook vorig jaar weer was Jan Kostelijk (lid van „Op

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan heeft de Nederlandse Kolfbond deze week het predikaat „Koninklijk” gekregen. Een zeldzame onderscheiding onder meer toegekend omdat de 750 leden van de kleinste bond van Nederland al tientallen jaren hardnekkig proberen een eeuwenoude vaderlandse sport van de ondergang te redden.

maat” uit Zuid-Scharwoude) ondanks zijn 68 jaar weer onbetwist heerser op de kolfbanen.

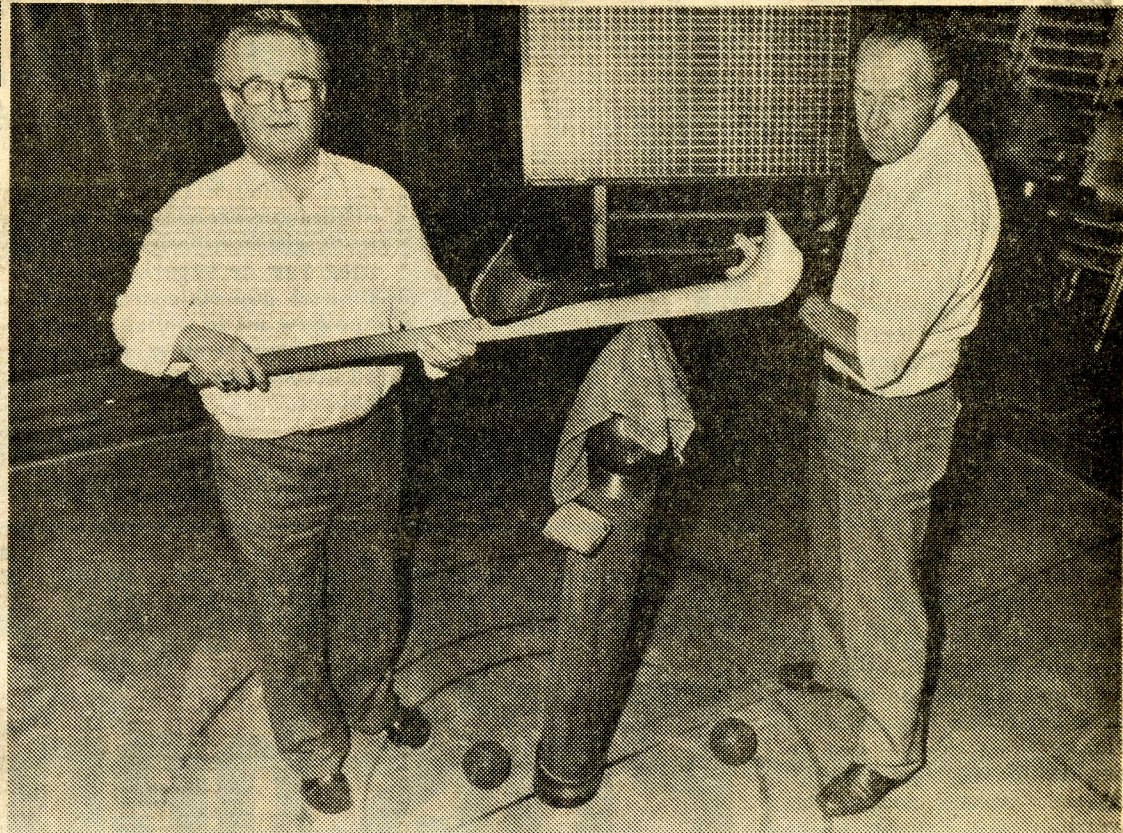
Baanhouder Piet van Bergen van „Ons Genoegen” in Krommenie zegt bewonde-

rend: „Kostelijk heeft een unieke combinatie van eigenschappen. Tijdens de wedstrijden is hij uiterst beheerst en laat hij zich niet afleiden door al of niet goedbedoelde opmerkingen uit het publiek.

Hij heeft een scherp gevoel voor afstand, een uiterste beheersing van de kliek en het is nog een aardige vent ook...”

Gered

Honderd jaar geleden schenen de kolvers op hun laatste benen te lopen en om onduidelijke redenen dreigde de sport uit te sterven. Jan Kostelijk: „Waarschijnlijk verdrongen door andere sporten als voetbal en biljarten, die snel opkwamen. Huisdokter Van Balen Blanken, die vanuit Rotterdam in Wognum was neergestreken, heeft de toen nog sluimerende krachten gebundeld en daarmee het kolven van de ondergang gered. Nu telt Nederland nog ruim 20 banen: een in het

Limburgse Sevenum, een in het vermaarde Sint Eloyen-Gasthuis in Utrecht en de overigen in West-Friesland. Daar is ook het 100-jarig bestaan en de toekenning van het predikaat „Koninklijk” omstandig gevierd, met onder meer een grote receptie, waarvoor bijna alle 100 sportbonden van Nederland waren uitgenodigd.

Jan Kostelijk: „Daar verschenen wel de grote bonden, maar juist die waar onze sport een lange traditie mee gemeen heeft, maakten zich eraf met een miezerig telegrammetje of lieten helemaal niets van zich horen. Het zou aardig geweest zijn om de

■ Jan Kostelijk (rechts), hoofdbestuurslid van de Nederlandse Kolfbond: „Kolven is van een grote simpelheid.” Links baanhouder Piet van Bergen van „Ons Genoegen” in Krommenie.

fakkeldragers van de historische sporten in Nederland een keer bij elkaar te hebben.”

En, waar waren de beugelaars, de klootschieters, de handboogschutters en de kaatsers dan wel?

Secretaris Jo Verheijden van de Limburgse beugelaars (stammend uit 1370): „Vroeger werd onze sport alleen beoefend door de adel. Wanneer de kolvers in die tijd

hadden gejubileerd, had het er financieel wel af gekund om met een klein clubje feestelijk naar West-Friesland op te trekken. Nu ging dat wat moeilijker.”

En de klootschieters uit Twente, die de eregalerij aanvoeren, redeneren omgekeerd: „Vroeger was het klootschieten een sport voor arme, werkelijke boeren, die de tijd verdreven met het gooien van kluiten aarde. Nu hebben wij ons kunnen permitteren deel te nemen aan de wereldkampioenschappen in Ierland, die helaas net samen vielen met de oprecht gegunde festiviteiten van de koninklijke kolvers...”